

МАЪЛУМОТНОМАИ МУХОЧИР

Кишвари Красноярск

МАЪЛУМОТНОМАИ МУХОЧИР

(Чиро бояд донад мухочири меҳнати,
ки меояд ба кишвари Красноярск)

X. K. Алимов

Сарвари ташкилоти чамъияти маҳаллии худмухтори
милли – маданияти «Ватан» дар Красноярск

Асалому алейкум, ҳамватанони гироми!

Мо, ҳамдиёрони Шумо, дар давоми солҳои дароз бо осоиштаги истикомат дорем дар Сибирь ҳамроҳ бо ахолии аслии маҳалли. Сокинони Сибирь анъанави дар замини худ навозишкорона қабул мекунанд меҳмононеро, ки бо меҳнати ҳалол ба даст меоранд маблаг барои оилаҳои худ, барои тарбияи фарзандони худ, ва барои дастгирии волидони худ.

Истикомати тулони ва меҳнат дар қаламравии мамлакати ҳориҷи барои ҳар як инсон алокаги дорад бо ҳалли саволҳои бисъёри даҳлдор ба риояи конунгузори, коидай ахлок, коидай муносабати эҳтиромона ба урфу одати маҳалли. Барои ҷавоб додан ба ин саволҳо ва бо максади роҳ надодан ба ваъияти задуҳурд ва ҷанҷӯл ё ки ҳалли боҳайрияти онҳо барои Шумо тайёр карда шудааст ин рисола.

Дар ҳолати пайдо шудан аз Шумо шароиту ахволи мушкил мо ҳама вакт тайёр ҳастем кумак расонем. Хошиҳ мекунем бо ракамҳои зерин занг занед:

Алимов Ҳайдарали Курбонович – Сарвари ташкилоти чамъияти маҳаллии худмухтори милли – маданияти «Ватан» дар Красноярск,
тел. 8-908-221-38-69.

Бурхонов Бокичон Бадрдинович – Раиси Шурои ташкилоти чамъияти маҳаллии худмухтори милли - маданияти «Ватан» дар Красноярск,
тел. 8-962-079-66-25.

Асламов Ҳазарали Курбоналиевич – муовини Раиси Шурои ташкилоти чамъияти маҳаллии худмухтори милли – маданияти «Ватан» дар Красноярск,
тел. 8-960-752-63-03. Paivand24@mail.ru

«Справочник мигранта (Что должен знать трудовой мигрант, приезжающий в Красноярский край)» является некоммерческим проектом в рамках государственной программы Красноярского края «Укрепление единства российской нации и этнокультурное развитие народов Красноярского края». Данное издание направлено на адаптацию иностранных трудовых мигрантов на территории Красноярского края.

© Составители: Управление общественных связей Губернатора Красноярского края, представители национально-культурных организаций, научного и экспериментного сообщества Красноярского края.

Отзывы и замечания просим направлять по адресу: uos@krskstate.ru

Якчанд сухан дар бораи кишвари Красноярск

Кишвари Красноярск чойгир аст дар Сибири Шарки дар ма-софаи нихоят дур аз маркази федералии Россия. Минтакай мо та-ваччух дорад пеш аз хама чун сарзамини калон, ки бо масохаташ бештар аст аз бисъёр давлатҳои ДММ (СНГ). Андозаи кишвари Крас-ноярск мукоисашаванда аст бо сарзамини Чумхурии Казокистон ва калонтар аз Чумхурии Узбекистон (зиёда аз 5,2 маротиба), Чум-хурии Киргизистон (такрибан 12 маротиба), Чумхурии Точкистон (16,6 маротиба), Чумхурии Озарбайҷон (27 маротиба) ва Чумхурии Арманистон (79.5 маротиба).

Кисмати шимолии кишвари Красноярск нихоят суст одамнишин аст бо сабаби шароитҳои сату чиддии иклими. Дар ин чой ҳарорати обу ҳаво метавонад поён шавад то – 60 °С. Ба иклими сахту чидди нигоҳ накарда, кишвари Красноярск бисъёр мухим аст барои мам-лакат ба сабаби боандоза буданаш ва гуногун чойгиршавии захи-раи қанданиҳои фоиданок, ки муайян мекунад тараккиёти шаҳрҳо ва корхонаҳои саноатиро.

Аз чихати таркиби этники ахоли кишвари Красноярск таалук дорад ба сарзаминхой бартариidor бо ахолии уруснишин, ки таркиб медиҳад 90 %-ро аз хамаи истикоматкунандагони миңтака. Як кисми ахолии Сибирь худро сибиряк (ахли Сибирь) меноманд. Сибирякхо гурухи этникии мустакилона нестанд, vale дорои хусусияти маҳсус мебошанд, ки таркиб ёфтааст бо сабаби шароити саҳту чиддии зиндаги. Сибирякхо тавсиф карда мешаванд ҳамчун токатовар ва бо саломатии хуб, боматонат, табиатан кавиирод, бо хиссиети иззати нафс, озодидуст, мустакили ва худэхтиромкуни (дар Сибирь ягон вакт муносибат ва хукуки крепостнойи набуд). Дар Россия сибирякхо аз қадим қадру қимат доштанд чун афсару ҷанговари мумтоз, кисмҳои ҳарбии сибири шуҳрат доштанд ҳамчун боэътиномад ва бо қобилияти баланди ҷангӣ. Сибирякхо фаркият доранд бо дараҷаи баланди ватандости, онҳо дар ҳама замон мудофиақунданаи вафодори Россия буданд. Мояни маҳсуси ифтихори онҳо ин далел мебошад, ки хусусан кисмҳои ҳарбии сибири, ки ахолии кишвари Красноярск ба он кисмҳо даҳл дошт, накши муҳимро иҷро карданд ҳангоми мудофиаи Москва аз немецҳо-фашистони истилогар дар соли 1941.

Хусусияти анъанавии зиндаги дар Сибирь ҳамфиркии байни миллатҳо ва мазҳабазири мебошад. Дар замони ҳозира дар кишвари Красноярск бо осоиштаги истикомат доранд намояндагони 159 миллат. Ба онҳо дар дараҷаи давлати мадад расонида мешавад. Барои дастгирии хислату хусусияти маданияти худ, забон ва анъанҳо, ва боз ба максади химояи манфиати муҳочирон дар кишвар амал мекунад зиёда аз 90 ташкилоти милли-маданияти. Дар байни конфессияҳои дини аз ҳама сершумор мазҳаби насрони мебошад. Дар кишвар амал мекунад иттиҳоди динии мусулмонон, яхудиён, католикҳо ва намояндагони дигар дину мазҳаб.

Тавсиянома ба риоякунии коидай аҳлоқи ҷамъияти

Мехмонони муҳттаррам, лутған, фаромуш нақунед, ки ҳангоми ворид шудан ба кишвари Красноярск, Шумо ба даст меоред имконияти беназир дар баробари ахолии аслии ин сарзамин истифода бурдани неъматҳои муҳайёкардаи саноати, иҷтимоӣ, маданияти онҳо, ва боз бозори меҳнатиро. Vale лозим нест кушишкуни ба му-

каррар кардани тартибу интизоми тарзи зиндагии худ, изхори беписанди кардан ба урфу одати махалли.

Сарфи назар бо пуртокази тахаммул, муносибати боэхтиромона ба атрофиён, ахолии уруси эхтиром мекунад анъанаҳои худро, тарзи хайёту зиндаги, маънни Ватан, ки муҳофизат мекунад онро дар муддати садсолаҳои бисъёр, аз аввали бакордарории замини қалони сибири. Мухимтарин самти олами ботинию маънавии ҳалки уруս инсоғу адолат мебошад, бо ин суиистифода бурдан аз пуртоказии сибирякҳо метавонад изтироби аксуламали манғи орад, ки онро душвор аст боздоштан ҳам аз тарафи шурои кухансолони милли, ва ҳам аз тарафи хокимиияти махалли.

Барои пешгири кардани пайдоиши вазъияту шороити чанҷолу задухурд ва баландбардории таъсирбахши муомилаи байнӣ яқдигар пешкаш мекунем ба диккати Шумо панду насихатҳои дилнишину дилписандро.

Тавсияномаи умуми:

● Омузед ва такмил дихед дараҷаи донистани забони русиро;

● Васеъ кунед доираи шиносои ва муносибати иҷтимоиро бо ахолии махалли дар кору меҳнат ва чойи истикомат. Ин ёри мерасонад ба хубтар фахмидани одамони гирду атроф, босамар ҳалл кардани мавзӯъ ва масъалаҳои пайдошуда;

● Барпокунии муносибату ҳамкори бо иттиходу ҷамъиятҳои миллии махалли. Сарварони онҳо соҳиби обру ва эътибори маъруф доранд, бо ҳукумати махалли амалу ҳамкори доранд, шинносанд бо масъалаҳои ҳалталаби ҳусуси, ки пайдо мешаванд аз муҳочирон, ва тайёр астанд ба кумаки Шумо оянд, баромад кунанд ба сифати намоядагони Шумо дар алокаву ҳамкори бо соҳторҳои ҳукумати;

● Ҳуддори кунед аз ҳамаи алоки ва муносибат бо гурӯҳҳои ҷинояти, ташкилотҳои мочарочуёна, ки вайда медиҳанд ба ҳалли тези ҳамаи масъалаҳои ҳаллталашиби Шумо бо тарзҳои гайрико-нуни. Дар ҳолати алокадори ба ғаъолияти мочарочуёна мукобили Шумо мешаванд на танҳо ахолии аслии махаллии уруси, балки боосоиштау ором истикоматчиёни бо онҳо яқдину якмазҳаб ва ҳамватаёнини Шумо. Аз хотир набароред: душвориҳои зиндаги ҳамрангу баробаранд барои ҳама, паси сар карданӣ онҳо мумкин аст фактат бо роҳи соғдилона. Осудаҳоливу фаровониро, обру ва

Эътибор ва дилпуриву эътимодро имкон аст бозъёфт кардан факат дар муури муайяни гузашти замон, дустон ва дастигириро хама вакт мумкин аст пайдо кардан дар байни софдилон ва одамони гироми.

Хусуиятхой робитай байнишахсияти:

- истикомат кардан дар хамсояги бо ахолии махалли, барои дастигири кардани муносибатхой хайрандеш хуб мешуд, ки хангоми вохури салом дихем, ба пиронсолон ва кудакон кумак расонем, то-заги ва тартиботро риоя кунем дар чойхои истифодабарии умуми ва истикомати Шумо. Сарулибоси покиза хурмати атрофиёно меорад. Бефоида аз россиягихо вучуд надорад зарбулмасал: пешвозгири аз руи сарулибос, гуселондан аз руи аклу хирад. Обру ва эътибор доранд одамоне, ки сохибкоранд ва меҳнат мекунанд;

- дар маданияти уруси кабул карда шудааст муомилаи эҳтиромона на танҳо ба одамони калонсол, балки ба занон низ. Занон хукуку баробар доранд бо мардон ва фъолона иштирок мекунанд дар хайёти чамъияти. Ба баробархукуки нигоҳ накарда пазируфта шудааст, ки бояд мардон баён кунанд эҳтироми маҳсус нисбати занон, мисол: дар роҳ аввал гузаранд, чойи нишастро дар наклиёт ба онҳо додан. Беилтифоти ин коида изтироби аксуламали манғи меорад аз атрофиён. Дастархони идона ба назар намегирад таксимкуниро байни мардон ва занон, ё ки

карордошти онхоро дар манзилҳои гуногун. Беодобона хисоб меёбад нигохи бодиккат ба тарафи занон. Дар чамъият маъкул дониста намешавад либоси кушода, вале ба ин ботамкин нисбат доранд. Дар холати мувофик наомадан бо анъанаҳо бадкасадона рафтор кардан шарт нест, ба дигар тараф рӯй гардондан ҷавоби хуб аст. Номакбул хисоб меёбад дар тан доштани либоси барзиёд кушода дар биноҳои ибодату парастиши дини, дар коргоҳ, дар биноҳои маъмури, дар меҳмони дар хонаи одамоне, ки ба анъанаҳои онҳо ин намуди сарулибос муҳолифат дорад ё пушидани ин либос;

- ахлоки беодобона хисоб меёбад гуфтори баланд ҳусусан ботелефон дар ҷойҳои умумӣ: багчагоҳо, қаҳвагона, қинотеатр, дар кӯча, дар наклиёти чамъияти. Изтироби аксуламали манғии атрофиёро меорад мусикии баланди милли, ки мебарояд аз тирезаи наклиёт, хона ё бинои истикоматии мусоғирону меҳмонон;

- дар ҳузури ахолии аслии махалли байни худ хуб аст, ки бо забони уруси суханрони кунед;

- ҳангоми воҳури бо одамони ношинос дар кӯча бодиккат ба ҷашмони вай нигоҳ кардан аз рӯи одоб нест, ин баҳо дода мешавад ҷун нишон додан ба ахлоки беадабона ё тачовуз (агрессия). Вале ҳангоми муомилаи фарди, ҳусусан ҳангоми ҷавобдии ба саволу пуршишҳо дар шароити мушкили зиндаги, қадру кимат дорад нигоҳи кушодадил, бе гардондани ҷашмон ба дигар тараф;

- дар мавриди пайдошавии таваккуфи нокулай ҳангоми рӯй ба рӯй шудан бо одами ношинос, барои паст кардани вазъияти массири пуршиддат хуб мешуд, ки бо ифодаву баёни ҳайрандеши башара. Талаффуз кардан даркор сухани боадабонаи бетарафро, ба мисол, солом додан. Ин гуна ахлок хисоб намеёбад ҷун фурӯтани, вале ба-

ракс шаходат медиҳад аз устувории худ ва мавчуд будани хирадманди дар зиндаги;

● рох дода намешавад тамокукаши дар чойхои чамъияти, аз он чумла дар истгоҳҳои наклиёти, майдончаҳои бачагона, даромадгоҳҳои биноҳо ва дигару дигар;

● рох дода намешавад истеъмоли нушохихои спиртдор дар чойхои умуми, аз он чумла дар куча, дар бοғчай истироҳати. Холати сархуши дар чойхои умуми таънаву сарзаниши чамъиятиро меорад;

● рох дода намешавад истеъмоли модаҳои нашъадор, аз чумла носкаши.

Чи кор кардан даркор дар мавриди шароити низъ ва ҷанҷӯл?

● Дар мавриди пайдошавии низъ ва задухурди зиндаги кушиш накунед ба ҳалли он ба воситаи кувва ва таъсири бадқасдона, гуруҳи тарафдоронатонро гирд наоваред барои ин. Зарур аст ба хисоб гирифтан, ки аз сокини ношиноси махалли тарафдорони бешумор метавонанд пайдо шаванд, ва метавонанд дар инкишофи задухурд иштирок кунанд. Дар хотир гиред, дар байни миллатҳои гуногун, ва боз дар байни аҳолии махалли, вохурда мешавад одамони беадаб, бемаданият, одамони тачовузкор. Ин аҳлоқи нодурусти онҳо аз тарафи чамъият маззамату сарзаниш карда мешавад. Дар мавриди нишон додани ин гуна аҳлоқи монанд, ҳатто дар ҷавоб ба амали гайриконуни, Шумо низ дар як зина мебароед бо вайронкунандай тартиботи чамъияти ва таънаву сарзаниши чамъиятиро меоред, ба он нигоҳ накарда, ки аз аввал ки айбдор аст дар задухурди ҷоқеъаи сарзада;

● Дар мавриди пайдошавии низоъи давомноки зиндаги кушиш кунед барои ҳалли он истифода баред кумаки миёнрави бетарафро. Ба ин сифат метавонад пеш барояд сарвари чамъияти милли, намояндаи аҳолии махалли, ки метавонад ба Шумо кафолат дихад. Ин ме

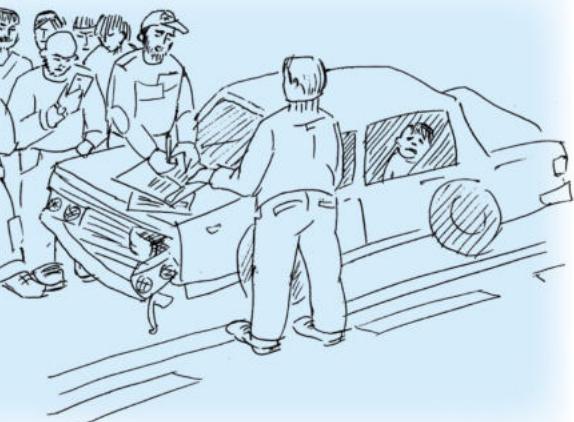
тавонад бошад, мисол, сохибкорон ё хамсоя ба чойи истикомат, ки бо вай Шумо дуруст кардаед муомилаи бовариноки дустона. Дар мавриди пайдошавии хатар ба хаёт, саломати, тахкиру дашном до-дани обру ва эътимоди милли, зуд мурочиат кунед барои кумак ба идораҳои хифзи хукук;

● Агар чанчол байни кудакон руй дод, аз чумла байни кудакони миллатҳои гунонгун, онро бояд халл кард бо иштироки волидон ва кушиш накунед, ки мустакилона чазо дихед ба дилозор. Дар холати мушкили ё имконнапазирӣ созиши халли чанчолу задухурд, бояд ба идораҳои хифзи хукук мурочиат кунед;

● Дар мавриди пайдошавии вазъияти задухурд дар наклиёт ё дар вазъияти ногувор дар роҳ тарзи бештари хирадмандонаи рафтор даргушашту розиги мебошад дар аввали чанчол, то ки он кирдори устувор нагирад. Дар хотир гиред, ки дар бахси муассир хирадманд розиги медиҳад, чунки вай бо ин тарз вакти худро эҳтиёт мекунад, акидаи мусбати хаётро ва роҳ намедиҳад ба окибатҳои номатлуб. Дар мавриде, ки агар воеаи ногувори роҳи-наклиёти (садама) аллакай руй дод, бениҳоят номатлуб аст кушишкуни ба гирдории гурухи дастгiron – ин ба тезутундшавии чанчол роҳ медиҳад.

Халли чанчолро бояд бовар кунем ба мутахасиси салохиятдор (комиссарони садамаги, БДА, адвокат, додгоҳ);

● Дар маданияти уруси кабул нест курбони кардан бо расонидани марг ба хайвонот. Куштани хайвоноти курбониро пайравони

ислом рох намедиханд дар чойхои умуми ва дур аз на-
зари кудакон. Дар шахри Красноярск ва дигар нукта-
хои ахолинишини калон вучуд дорад чойхои маҳсуси
барои молкуши;

● дар хар кадом, хатто дар худи шароити душво-
ри зиндаги аз хотир набароред максади асосии Ҳудро,
яъне истикоматро дар сарзамини Сибирь: покдилона
бадастории маблагро барои худ ва оилаи худ, ташкил
додани корчалонии покдилона, имкон бошад, маълу-
мот гиред, аъзои боэхтироми чамъият шавед. Кушиш
кунед, ки амали Шумо бо максади худи Шумо муҳоли-
фат накунад, ва он лахза фикри чамъият ва конун хаме-
ша тарафдори Шумо мешаванд.

**Ба кучо мурочиат кардан даркор барои
машварату маслихат?**

**Дар мавриди пайдошавии шароити фавкулодаги, ва боз барои
гирифтани ёрии таъчилии тибби** – раками умумии телефон барои талаби
хизмати таъчили 112.

Бо пурсишу корҳои кайдкуни мухочирон – Шуъбаи корҳои руҳсатди-
хии Раёсати оиди корҳои мухочирии РА ВКД Россия дар кишвари Красно-
ярск чойгир дар сурогаи: ш. Красноярск, к. 60 солагии ташкилёбии СССР, б.
39; расидан то макон бо наклиётҳои №№ 23, 61, 63, 64, истгохи «4-ум маҳал-
ла». Телефон барои машварат: 8(391) 226-21-65, 225-00-42.

Бо пурсиш оиди фаъолияти меҳнатии мухочирон – Шуъбаи оиди кор-
ҳои меҳнатии мухочирии Раёсати оиди корҳои мухочирии РА ВКД Россия
дар кишвари Красноярск чойгир дар сурогаи: ш. Красноярск, к. Чернышев-
ский, б. 51; наклиёти № 32, истгохи «Чернышевский». Телефон барои машва-
рат: 8(391) 219-06-00, 219-06-08.

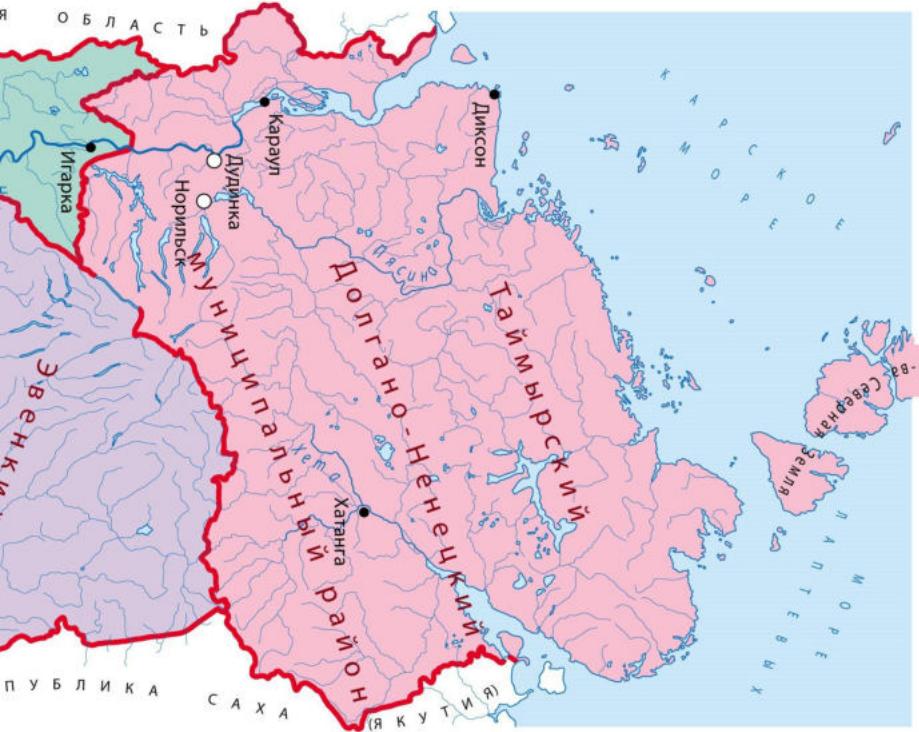
**Бо пурсишу корҳои руҳиву маънавии парастишу ибодати дини му-
сульмони** – Раёсати умумии маънавии мусульмонони кишвари Красноярск
8(391) 245-51-00.

**Бо корҳои пешгирии фаъолияти гайриконуни, дар мавриди содироти
чиноят** – телефоны дилпурии Раёсати асосии Вазорати корҳои доҳилии Рос-
сия дар кишвари Красноярск 8(391) 245-96-46.

Бо корҳои пешгири кардани мочарочуи, фаъолияти террористи –
телефоны дилпурии Раёсати хизмати Федералии бехатарии Россия дар
кишвари Красноярск 89391) 230-96-20.

Ташаккур. Ба Шумо фактат неки меҳоҳем!

Административно-территориальное устройство Красноярского края

КРАСНОЯРСКИЙ КРАЙ

Координаты в России: 51° 48' и 77° 41' с.ш.

Центр — г. Красноярск (937,1 тыс. чел.)

Дата образования края — 7.12.1934 г.

Территория — 2 339,7 тыс. кв. км

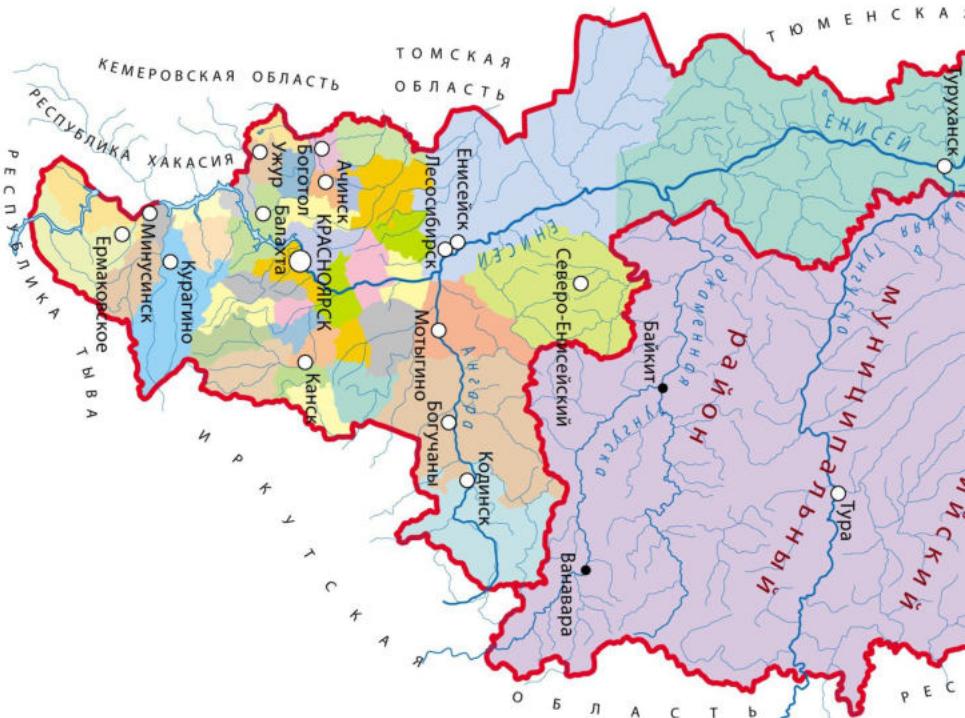
Население, всего — 2 890,3 тыс. чел.,

в т.ч. городское — 2 192,3 тыс. чел.,
сельское — 698,0 тыс. чел.

Средняя плотность населения — 1,3 чел./кв. км
районов — 44, городов — 23, рабочих поселков — 41,
сельских администраций — 486,
сельских населенных пунктов — 1 702.

ТАЙМЫРСКИЙ ДОЛГАНО-НЕНЕЦКИЙ МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН

Центр — г. Дудинка (23,4 тыс. чел.)
Дата образования — 10.12.1930 г.
Территория — 862,1 тыс. кв. км
Население, всего — 37,8 тыс. чел.,

ЭВЕНКИЙСКИЙ МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН

Центр — пгт Тура(5,5 тыс. чел.)

Дата образования — 10.12.1930 г.

Территория — 667,7 тыс. кв. км

Население, всего — 16,7 тыс. чел.,
в т.ч. городское — 5,5 тыс. чел.,
сельское — 11,2 тыс. чел.

Средняя плотность населения — 0,03 чел./кв. км

Рабочих поселков — 1,
сельских администраций — 22,
сельских населенных пунктов — 26.

Статистические данные
и административно-территориальное деление
Красноярского края приводятся по состоянию на 01.01.2008 г.

В т.ч. городское — 25,1 тыс. чел.,
сельское — 12,7 тыс. чел.
Средняя плотность населения — 0,04 чел./кв. км
Городов — 1, рабочих поселков — 1,
сельских администраций — 4,
сельских населенных пунктов — 27.